

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**72-ої наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету,
присвяченої 90-річчю
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

Том 1

21 квітня – 15 травня 2020 р.

Полтава 2020

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІМПЕРАТИВІВ ПРИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ

Дедалі більшої популярності сьогодні набуває такий жанр перекладацької діяльності як локалізація програмного забезпечення українською. Сприяє цьому, зокрема, вимога адаптувати державною мовою програмні продукти, що реалізуються на території України. Локалізація програмного забезпечення серед іншого включає переклад українською усієї текстової інформації графічного інтерфейсу користувача, зокрема, текстів діалогових вікон. Серед таких повідомлень чимало містять інструкції, виражені імперативними конструкціями. Їхній переклад і буде розглянуто в цій роботі.

Питання локалізації досліджували К. Булаховський, Л. Бондарчук, С. Марков, З. Партико, М. Таратін, та ін.

Локалізація програмного забезпечення – це процес адаптації програмного забезпечення до культури будь-якої країни. Як правило, це переклад користувацького інтерфейсу, документації і супутніх файлів програмного забезпечення з однієї мови на іншу.

Процес локалізації можна розбити на кілька основних етапів: підготовка програми до локалізації, переклад ресурсів, пошук і виправлення помилок. Розглянемо їх докладніше. На першому етапі необхідно підготувати програму до локалізації: відокремити ресурси, які потрібно локалізувати, від коду, забезпечити коректність роботи після перекладу ресурсів, забезпечити можливість роботи з іншими мовами. Виправивши всі помилки, що перешкоджають локалізації, можна зайнятися наступним етапом локалізації – перекладом ресурсів. Це є основним завданням перекладача, що може, за необхідності, залучати й інших спеціалістів. На останньому етапі після того, як всі ресурси перекладено, необхідно виявити всі помилки, допущені при перекладі. Помилки можуть бути як чисто косметичними (наприклад, орфографічна помилка), так і критичними, наприклад, переповнення буфера при спотворенні рядка формату. На цьому етапі може знадобитися тривале тестування для кожної з мов, що підтримуються програмним продуктом. У більшості випадків оновлення програм відбувається досить часто. Тому необхідна оперативна підтримка актуальної версії програми всіма мовами, що використовуються. При виході кожної наступної версії програми потрібно заново проходити всі етапи локалізації [3].

Імперативні речення є основним засобом вираження прохання або

наказу в сучасній англійській мові. Імперативні речення – це речення з дієсловом- присудком у наказовому способі. Зазвичай речення цього типу застосовують у діалогічній ситуації спілкування.

Спонукальні конструкції, які входять до структури стверджувального речення в англійській мові, включають синтетичні форми дієслів: 2-ої особи однини та множини. Заперечні конструкції імперативних речень 2-ої особи включають форми дієслів аналітичного типу *don't + inf* [2, с. 38]. В українській мові форми наказового способу утворюються від основи теперішнього – майбутнього часу за допомогою закінчень другої особової парадигми. Заперечний імператив утворюється за допомогою заперечної частки *не* та синтетичної форми дієслова [2]. Як правило, використовують дієслово у другій особі множини доконаного виду, оскільки воно більш орієнтоване на результат дії.

З точки зору перекладу, особливо цікавим видається порівняльний аналіз специфіки відтворення значень форм наказового способу англійського дієслова при перекладі наукової літератури. Слід зазначити, що “домінантою парадигми імператива є форма 2-ї особи, тобто імператив стає регулярною рисою прямого спілкування-спонукування, дискурсно спрямованого на адресата мовця” [1, С. 148].

У посібнику зі стилю при локалізації програмних продуктів компанії Microsoft [4] подано наступні рекомендації до перекладу імперативних конструкцій: 1) використовувати для перекладу загальних інструкцій безособові конструкції або наказовий спосіб (наприклад: *Please add text to the box.* – *Потрібно додати текст до поля.* або *Додайте текст до поля.*); 2) уникати надмірного використання займенника “*ваш*”, “*вашого*”, “*ваших*” тощо (наприклад: *Choose one of these schemes or make your own.* – *Виберіть одну з цих схем або створіть власну.*); 3) опускати у перекладі слово “*please*” (наприклад: *The password isn't correct, so please try again. Passwords are case-sensitive.* – *Пароль не підходить, спробуйте ще раз. Паролі потрібно вводити з урахуванням регістра.*) [4].

Література

1. Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія). Львів: Вид-во ЛНУ, 2002. 495 с.
2. Дрінко Г.Г. Спонукальні конструкції в англійській та українській мовах: дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.17. Донецьк, 2005. 182 с.
3. Таратін М., Марков С. Локалізація приложений. *RSDN Magazine*. 2005. №3. С. 14–16. URL: <https://rsdn.org/article/devtools/SoftwareLocalization.xml>.
4. *Ukrainian Style Guide* / Microsoft. 2017. URL: <https://www.microsoft.com/en-us/language/StyleGuides?rtc=1>.